

Uczenie maszynowe: *wykład 14*

Paweł Cichosz

- 1 Algorytmy programowania dynamicznego
- 2 Algorytmy uczenia się ze wzmocnieniem

Strategie zachłanne

Względem V^π :

$$\pi'(x) = \arg \max_a \left[R(x, a) + \gamma \sum_y P_{xy}(a) V^\pi(y) \right]$$

(lepsza niż π albo obie optymalne)

Względem Q^π :

$$\pi'(x) = \arg \max_a Q^\pi(x, a)$$

(lepsza niż π albo obie optymalne)

Strategie optymalne: zachłanne względem własnych funkcji wartości i wartości akcji (V^* , Q^*).

Iteracja strategii

- 1 Strategia π_0 dowolna.
- 2 Dla $k = 0, 1, \dots$:
  - funkcja wartości V^{π_k} (lub Q^{π_k}) wyznaczana przez iteracyjne zastosowanie równania Bellmana dla każdego stanu, np.:

$$V_{i+1}^{\pi_k}(x) := R(x, \pi_k(x)) + \gamma \sum_y P_{xy}(\pi_k(x)) V_i^{\pi_k}(y)$$

- strategia π_{k+1} wyznaczana jako zachłanna względem V^{π_k} (lub Q^{π_k}).
- 3 Stop jeśli π_{k+1} nie jest lepsza niż π_k .

Iteracja wartości

- 1 Optymalna funkcja wartości V^* (lub Q^*) wyznaczana przez iteracyjne zastosowanie równania Bellmana dla każdego stanu, np.:

$$V_{k+1}^* := \max_a \left[R(x, a) + \gamma \sum_y P_{xy}(a) V_k^*(y) \right]$$

lub

$$Q_{k+1}^*(x, a) := R(x, a) + \gamma \max_{a'} \sum_y P_{xy}(a') Q_k^*(y, a')$$

- 2 Strategia π^* wyznaczana jako zachłanna względem V^* (lub Q^*).

Uczenie się ze wzmocnieniem a programowanie dynamiczne

- Uczenie się ze wzmocnieniem nie wymaga znajomości środowiska (prawdopodobieństw przejść i wartości oczekiwanych nagród).
- Uczenie się ze wzmocnieniem jest realizowane w trakcie wykonywania zadania i umożliwia ciągłą poprawę.
- Uczenie się ze wzmocnieniem umożliwia uzyskanie optymalnego zachowania bez konieczności wyznaczania pełnej optymalnej strategii.
- Uczenie się ze wzmocnieniem można wyposażyć w mechanizmy generalizacji dla podobnych stanów.

- 1 Algorytmy programowania dynamicznego
- 2 Algorytmy uczenia się ze wzmocnieniem

Algorytm Q-Learning

Funkcja Q : przyrostowo modyfikowane wartości akcji względem strategii optymalnej.

Aktualizacja Q w kroku t :

$$Q_{t+1}(x_t, a_t) := (1 - \beta)Q_t(x_t, a_t) + \beta(r_t + \gamma \max_a Q_t(x_{t+1}, a))$$

gdzie $0 < \beta < 1$ – rozmiar kroku.

Interpretacja: symulacja Monte-Carlo równania Bellmana dla Q^* :

- zamiast nieznanej wartości oczekiwanej $R(x_t, a_t)$ faktyczna wartość r_t ,
- zamiast uwzględniania wszystkich możliwych stanów następnych o nieznanymi prawdopodobieństwach przejść $P_{x_t y}(a_t)$ uwzględniany jeden faktyczny stan następny x_{t+1} .

Algorytm Q-Learning

Tablicowa reprezentacja Q : przechowywana i aktualizowana tablica wartości $Q(x, a)$ dla wszystkich $x \in X$ i $a \in A$.

Zbieżność: Q zbiega do Q^* jeśli:

- do kolejnych aktualizacji dla każdej pary (x, a) stosowany malejący ciąg rozmiarów kroku $\beta_{x,a}(i)$:

$$\sum_{i=1}^{\infty} \frac{1}{\beta_{x,a}(i)} = \infty$$

$$\sum_{i=1}^{\infty} \frac{1}{\beta_{x,a}^2(i)} < \infty$$

- w każdym stanie prawdopodobieństwo wyboru każdej akcji zawsze pozostaje niezerowe.

Wybór akcji

Eksploracja kontra eksploatacja: do poprawy jakości działania wymagany wybór akcji zbliżony do zachłannego, do poprawnego wyznaczania Q wymagane wykonywanie również akcji, które dotychczas wydają się słabe.

Strategia Boltzmanna (soft-max): akcja a wybierana w stanie x z prawdopodobieństwem:

$$\pi(x, a) = \frac{\exp(Q(x, a)/T)}{\sum_{a'} \exp(Q(x, a')/T)}$$

gdzie $T > 0$ reguluje stopień losowości.

Strategia ϵ -zachłanna: z prawdopodobieństwem $1 - \epsilon$ wybierana akcja zachłanna, z prawdopodobieństwem ϵ akcja wybierana jednostajnie losowo.

Reprezentacja Q

Ograniczenia reprezentacji tablicowej: brak możliwości użycia dla ciągłych przestrzeni stanów, wolne uczenie się dla dużych przestrzeni stanów, brak generalizacji dla podobnych stanów.

Aproksymacja funkcji: Q reprezentowana przez generalizujący aproksymator – może pokonać ograniczenia reprezentacji tablicowej, chociaż zazwyczaj bez formalnej gwarancji zbieżności, np.:

dyskretyzacja: dyskretyzacja każdego elementu wektora stanu i reprezentacja tablicowa dla zdyskretyzowanych stanów,

aproksymacja liniowa:

$$Q(x, a) = \sum_{i=1}^{n+1} w_{a,i} \phi_i(x)$$

$$w_{a_t,i} := w_{a_t,i} + \beta (r_t + \gamma \max_a Q_t(x_{t+1}, a) - Q_t(x_t, a_t)) \phi_i(x_t)$$

gdzie $w_{a,1}, w_{a,2}, \dots, w_{a,n+1}$ – parametry aproksymatora dla $Q(\cdot, a)$,

$\phi_1(x), \dots, \phi_n(x)$ – elementy wektora reprezentującego stan x , $\phi_{n+1}(x) \equiv 1$,

sieć neuronowa: uniwersalny aproksymator nieliniowy (poza zakresem wykładu).

Algorytm Sarsa

State action reward state action

Funkcja Q : przyrostowo modyfikowane wartości akcji względem aktualnej strategii (zachłannej względem Q).

Aktualizacja Q w kroku t :

$$Q_{t+1}(x_t, a_t) := (1 - \beta)Q_t(x_t, a_t) + \beta(r_t + \gamma Q_t(x_{t+1}, a_{t+1}))$$

(wymaga opóźnienia aktualizacji do czasu wyboru kolejnej akcji)

Wybór akcji: w przybliżeniu zachłanny względem Q .

Algorytm zależny od strategii: wymaga posługiwania się strategią reprezentowaną przez Q .

Podsumowanie uczenia się ze wzmocnieniem

- Obszar aktywnych badań, lecz także udanych zastosowań.
- Słabe wymagania na informację trenującą.
- Potencjalnie łatwe do użycia w różnorodnych zadaniach z zakresu sterowania, podejmowania decyzji i optymalizacji.
- Szczególnie popularne w połączeniu z sieciami neuronowymi do reprezentacji funkcji.
- Główne ograniczenia: nie zawsze zadowalająca szybkość uczenia się, nie zawsze spełnione założenie o własności Markowa, problemu ze zbieżnością i stabilnością w połączeniu z aproksymatorami funkcji.